

Informatie Veilige Publiek Taak

Uitgangspunten voor een beleid om schade te verhalen op de dader van agressie en geweld

1. Inleiding

Beperken van agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak is een van de speerpunten van het kabinet. Daartoe is onder meer het programma Veilige Publieke Taak (VPT) bij het ministerie van BZK ingericht. Voor het programma zijn drie hoofduitgangspunten geformuleerd:

1. Werknemers met een publieke taak moeten altijd hun taken veilig kunnen uitvoeren.
2. Agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak is onacceptabel
3. Agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak mag nooit lonen.

In dit verband zal nader worden ingegaan op het derde uitgangspunt.

Diverse initiatieven van het programma VPT vloeien voort uit dit uitgangspunt, zoals initiatieven die bogen de pakkans van dader te vergroten en initiatieven die gericht zijn op strenge straffen voor daders.

Ook het bevorderen van het verhalen van schade op de dader vloeit voort uit het uitgangspunt. In dat kader bevordert het programma VPT dat werkgevers en werknemers met een publieke taak hun schade, waar mogelijk, verhalen op daders van agressie en geweld. Om meer inzicht te krijgen in hoeverre de schade door werkgevers daadwerkelijk op de dader wordt verhaald en waar mogelijkheden voor verbetering liggen, heeft het programma VPT een verkenning¹ laten uitvoeren. Uit deze verkenning komt naar voren dat het merendeel van de werkgevers, werknemers en verzekeringsmaatschappijen de geleden schade niet of in beperkte mate op de dader verhaalt. Slechts een beperkt aantal organisaties heeft beleid geformuleerd op het gebied van agressie en geweld. Met name kleine organisaties hebben veelal geen beleid opgesteld op het gebied van het verhalen van schade. Het hebben van beleid en het reserveren van middelen (capaciteit en expertise om schade te verhalen op de dader) blijkt een positieve uitwerking te hebben op het verhalen van de schade. Om werkgevers aan te sporen tot en te ondersteunen bij het ontwikkelen van beleid ten aanzien van het verhalen van schade zijn een aantal algemene uitgangspunten geformuleerd.

Doelgroep en doel

Deze flyer is gemaakt voor alle werkgevers met een publieke taak en voor werknemersorganisaties. Het is bedoeld als hulpmiddel om beleid te formuleren (en uit te kunnen voeren) met betrekking tot het verhalen van schade op daders van agressie en geweld.

2. Uitgangspunten voor beleid rond het verhalen van schade op de dader van agressie en geweld

Voor het formuleren van een verhaalsbeleid beveelt het programma Veilige Publieke Taak aan om de volgende uitgangspunten als leidraad te nemen:

Uitgangspunt 1: Stel beleid op ten aanzien van het verhalen van schade

Uitgangspunt 2: Neem het standpunt in dat schade zoveel mogelijk verhaald wordt op de dader

Uitgangspunt 3: Ondersteun het slachtoffer (werknemer) zoveel mogelijk en waar nodig

Uitgangspunt 4: Begroot kosten voor het verhalen van schade op de dader

Uitgangspunt 5: Informeer waar nodig uw verzekeringsmaatschappij of die van uw werknemer

Uitgangspunt 6: Maak een heldere beschrijving van procedures

Uitgangspunt 7: Beleg de uitvoeringsverantwoordelijkheid voor (het ondersteunen bij) het verhalen van schade op een centraal punt

Uitgangspunt 8: Zorg voor een centrale en eenduidige registratie van:

- de schademeldingen;
- het verhalen van de schade tot en met het daadwerkelijk incasseren van het schadebedrag.

Uitgangspunt 9: Evalueer periodiek de uitvoering.

¹ 'Het verhaal bij de daad voegen', augustus 2008, Q-consult uitgevoerd in opdracht van het ministerie van BZK.

Hieronder volgt een korte toelichting per uitgangspunt.

3. Toelichting per uitgangspunt

Uitgangspunt 1: Stel beleid op ten aanzien van het verhalen van schade

Een heldere beleidslijn binnen een organisatie over het verhalen van schade is een belangrijke succesbepalende factor. Een verhaalsbeleid dat centraal is vastgesteld en bekend is gemaakt binnen de hele organisatie creëert duidelijkheid en is een voorwaarde voor een consistente, duurzame uitvoering van de benodigde verhaalsactiviteiten. Door bestuurlijk draagvlak en duidelijk beleid wordt de aanpak ingebed in de organisatie. Hierdoor is het ook mogelijk om de gekozen aanpak te evalueren op consistentie, resultaat en effectiviteit.

Uitgangspunt 2: Neem het standpunt in dat schade zoveel mogelijk verhaald wordt op de dader

Het is raadzaam om in het beleid expliciet op te nemen dat schade zoveel mogelijk wordt verhaald op de dader. Dit is een signaal richting (potentiële) daders en de maatschappij (het publiek) dat agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak niet getolereerd wordt.

Uit eerdergenoemde verkenning is gebleken dat organisaties die niet overgaan tot het verhalen van schade hiervoor vaak als argument aanvoeren dat de kosten van het verhaal in veel gevallen niet opwegen tegen de verwachte baten. Bij deze afweging worden doorgaans alleen financiële aspecten betrokken van het verhalen van schade. Er zijn echter ook andere aspecten die bij de afweging betrokken behoren te worden, zoals de effecten van een dergelijk nalaten op direct betrokkenen (zoals het slachtoffer en de dader) en het signaal dat hiervan uitgaat: het niet verhalen van de schade kan de indruk wekken dat het handelen waardoor de schade is veroorzaakt zo erg niet is.

Naast het feit dat er in de praktijk vaak een beperkte kosten- en batenanalyse wordt gemaakt, is die nogal eens gebaseerd op de onjuiste veronderstelling dat daders van dergelijke delicten doorgaans “kale kippen” zijn. Daders van agressie en geweld komen echter uit alle lagen van de bevolking en het innen van de schadevergoeding kan over lange tijd worden uitgesmeerd. Schadeverhaal behoort vaker tot de mogelijkheden dan gedacht.

Uitgangspunt 3: Ondersteun het slachtoffer (werknemer) zoveel mogelijk en waar nodig

Goed werkgeverschap vereist dat een werkgever ondersteuning biedt aan een werknemer die in de uitoefening van zijn functie het slachtoffer is geworden van agressie en geweld. Daarbij gaat het om ondersteuning, begeleiding en opvang bij de afhandeling van een incident en daarbij kan het ook gaan om ondersteuning bij het verhalen van de door de werknemer geleden schade.

In artikel 7:611 van het Burgerlijk Wetboek (BW) staat dat een werkgever zich moet houden aan ‘het beginsel van goed werkgeverschap’. Artikel 7:658 BW stelt dat een werkgever een zorgplicht heeft voor zijn medewerkers. Beide begrippen worden in de wet niet nader uitgewerkt. De rechter heeft deze begrippen de laatste jaren wel uitgewerkt en heeft daarbij bepaald dat een werkgever passende maatregelen dient te nemen, waaronder goede opvang en nazorg. Ook moet een werkgever aantonen dat zijn organisatie voldoet aan de eisen van de Arbowet.

Uitgangspunt 4: Begroot kosten voor het verhalen van schade op de dader

Kiezen voor het zoveel mogelijk verhalen van schade op daders van agressie en geweld heeft financiële consequenties. Bij een puur financiële afweging kunnen de kosten hoger zijn dan de baten. Zie hiervoor echter de opmerkingen bij uitgangspunt 2. Dat heeft tot gevolg dat hiermee rekening moet worden gehouden bij het opstellen van de jaarlijkse begroting. Bij kosten voor het verhalen van schade moet gedacht worden aan het inhuren van externe expertise en bijvoorbeeld kosten van een advocaat in het geval van een civiele procedure.

Uitgangspunt 5: Informeer waar nodig uw verzekeringsmaatschappij of die van uw werknemer

Verzekeringsmaatschappijen die de schade (deels) hebben vergoed, kunnen op hun beurt deze schade verhalen op de dader van agressie en geweld.

Als verzekeringsmaatschappijen echter niet geïnformeerd worden over het feit dat de schade het gevolg is van agressie en geweld of over de identiteit van de dader, dan blijft het verhalen van schade door de verzekeringsmaatschappij op de dader achterwege. Dit zou een maatschappelijk ongewenste uitkomst zijn en het druist in tegen het uitgangspunt van het kabinet dat agressie niet mag lonen.

Uitgangspunt 6: Maak een heldere beschrijving van procedures

Een heldere beschrijving van de procedures die worden gevolgd na een incident dragen bij aan goede uitvoering van het geformuleerde beleid. Dergelijke procedures bieden duidelijkheid voor alle betrokkenen – inclusief de dader. Door middel van vastgestelde procedures wordt inzichtelijk hoe het beleid tot uitvoer wordt gebracht en op welke wijze verhaal op de dader daadwerkelijk plaatsvindt. Een heldere beschrijving van procedures en stappen zal helpen om slachtoffers en/of betrokkenen over de streep te halen om een incident te melden.

Uitgangspunt 7: Beleg de uitvoeringsverantwoordelijkheid voor (het ondersteunen bij) het verhalen van schade op een centraal punt

Het is raadzaam om de diverse activiteiten die te maken hebben met de uitvoering van het beleid, zoals genoemde registraties, het contact met het slachtoffer, de correspondentie met het OM, het verzorgen van (financiële) rapportages aan het management, etc. te beleggen op een herkenbaar en centraal punt in de organisatie. Daar kan expertise worden opgebouwd en ontstaat uniformiteit en duidelijkheid.

Uitgangspunt 8: Zorg voor een centrale en eenduidige registratie van:

- **de schademeldingen;**
- **het verhalen van de schade tot en met het daadwerkelijk incasseren van het schadebedrag.**

Door zowel de registratie van de schademeldingen en als de registratie van de verrichte verhaalsactiviteiten tot aan het daadwerkelijk incasseren het schadebedrag, krijgt de organisatie inzicht in de omvang van het probleem, de schadebedragen en

de mate waarin de organisatie succesvol is in het verhalen van schade. Dergelijke informatie blijkt nu in veel gevallen niet beschikbaar te zijn. Daarnaast kan deze informatie nuttig zijn voor communicatie naar de burger, het geven van trainingen aan medewerkers, etc.

Uitgangspunt 9: Evalueer periodiek de uitvoering

Door het gebruik van bestaande evaluatie-instrumenten, zoals het medewerker(tevredenheids)onderzoek (MTO), kan de uitvoering van het beleid periodiek worden geëvalueerd en waar nodig worden bijgesteld. Ook de registraties van de schademeldingen en de registraties van de verrichte verhaalsactiviteiten tot en met het daadwerkelijk incasseren van het schadebedrag kunnen input leveren waarmee het verhaalsbeleid geëvalueerd kan worden.

November 2009
filemaker nr.: 4841

